# Formativ bedömning



| LEKTIONEN | DE FÖRSTA VECKORNA | LÄRANDE TOTALT | SVÅRIGHET | KOSTNAD |
|---|---|---|---|---|
| **Din lektion, 45 minuter, minst tre lektioner i veckan** | **Fem veckor att komma igång** | **Gott stöd**<br>Måttlig effekt, mest prövat i åk 1–6 och i elevgrupper som behöver stöd. | **Medelsvårt** | **Låg** |

## METODEN

Du lägger ett lager över din egen planering, så att du får veta vad alla har förstått medan du kan göra något åt det. Det du ser avgör nästa steg.

Lärandet går till så här. Eleverna tar ställning, du får veta vad som hindrar dem, och de märker att deras svar ändrar lektionen.

> DET SVÅRASTE Det som ofta försvinner är beslutet: alla visar, men nästa steg är detsamma som innan du frågade. Tänk igenom före frågan vad du gör vid varje utfall, och säg högt vad du såg.

## KÄRNAN

### 1 En fråga som säger något

Du ställer en fråga där rätt och fel tänkande ger olika svar, och du vet vilket fel du letar efter.

*Alla visar och Exit-lappen*

### 2 Alla visar samtidigt

Alla tänker först själva och visar sedan samtidigt, så att du ser hela klassen på en gång.

*Alla visar*

### 3 Beslutet

Före frågan har du tänkt igenom vad du gör vid varje utfall, och nästa steg följer det du såg.

*Starten och Beslutet*

### 4 Alla visar igen

Efter en ändring visar alla igen, så att ni ser om det hjälpte.

*Starten och Beslutet*

*Du frågar, alla visar, du väljer vad ni gör, och efter en ändring visar alla igen.*

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/metoder/formativ-bedomning/lathund

# Vägen till måndag



## FÖRE FÖRSTA LEKTIONEN

- ☐ Läs lathundens sida 1–2 och lektionskortet, och se huvudfilmen. Under vecka 1 läser du Metoden, Lagret och Kom igång.
- ☐ Välj den klass och det ämne där du redan vet vilka fel eleverna gör.
- ☐ Välj vad du gör mindre av, till exempel en övning, så att du hinner stanna.
- ☐ Skriv ett vanligt fel som en mening till varje lektion vecka 1. Ta gärna ett ur Frågor att låna i Kom igång.
- ☐ Skriv gärna ut: vecka 1 affischen Så visar vi, vecka 2 exit-lappar, vecka 5 färgkort. Vecka 3: miniwhiteboards.
- ☐ Boka besöken i vecka 2 och 4, ett av dem med specialläraren.
- ☐ Bestäm signalen med arbetslaget. Börjar du ensam är signalen ”1, 2, 3, visa!”
- ☐ Läs under Första lektionen vad du säger till klassen.

## FÖRSTA LEKTIONEN

Du håller din egen lektion och lägger till ett påstående. Tre rader räcker: frågan, felet och vad du gör om många har fel. Säg: ”Jag behöver veta vad ni har förstått. Det är inget prov.” Öva signalen först. Säg sedan ett vanligt fel, ibland något sant. Är klassen delad säger paren varför, alla visar igen, och du säger svaret.

## MINUTERNA

| MINUT | DELEN | DU SÄGER |
|---|---|---|
| **0–15** | Din planering | *”Snart kommer en fråga.”* |
| **15–25** | Alla visar | *”Tänk själv. Håll svaret nere.” ”1, 2, 3, visa!”* |
| **25–45** | Beslutet | *”Jag såg … Därför …” ”1, 2, 3, visa!”* |

## RUTINEN TÄNK OCH VISA

Tanken är att du ser hela klassen på en gång och varje elev tar ställning innan någon annan har svarat. Det kallas multisvar. Tumme upp betyder att eleven håller med, stopphand att hen inte håller med och vickande hand att hen är osäker. Från vecka 4 visar eleverna svarets nummer med fingrarna och handen mot bröstet. I idrott, bild, musik och slöjd kan de visa med kroppen, i ett hörn eller i sitt arbete. Stegen står på affischen Så visar vi.

1. Lyssna på påståendet, och tänk tyst med händerna på bänken.
2. ”1, 2, 3, visa!” Visa mot läraren, och håll handen stilla.
3. Ser läraren olika svar, säg till din kompis varför. Har ni olika svar, övertyga varandra. Har ni samma, hur tänkte den som valde något annat?
4. ”1, 2, 3, visa!” igen. Lyssna på vad som stämmer, och tänk: vad ändrar jag?

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/metoder/formativ-bedomning/lathund

Första lektionen, ifylld som exempel. Minuterna är hållpunkter.

Klass
**7B**

Ämne
**Samhällskunskap**

Datum
**mån 9/11**

Lektion i arbetsområdet
**1**

När lektionen är slut ska eleverna kunna
**förklara vad riksdagen och regeringen gör**

Så ser jag att de kan
**tummen på påståendet**

## Före lektionen

### Frågan och svaret

| | |
|---|---|
| Ordagrant | **Det är regeringen som stiftar Sveriges lagar.** |
| Det rätta svaret | **falskt, riksdagen stiftar** |

### Felet och den nya frågan

| | |
|---|---|
| Felet jag letar efter | **blandar stifta och styra** |
| Den nya frågan | **samma, eller en ny om jag har visat** |

### Förberett

| | |
|---|---|
| Blad och facit | **inget, bara händerna** |
| Stöd, till vem | **påståendet på tavlan, till den som behöver läsa det** |

## **Lagret** · minuterna i första lektionen

**Starten** · kärnan 3 och 4

Det jag såg sist:
**Inget än. Starten kommer i vecka 2**

**Din planering**
0–15 min

En rad om det jag har planerat, och var jag stannar:
**Min genomgång om riksdag och regering**

**Alla visar**
15–25 min · kärnan 1 och 2

Tummen, fingrarna eller miniwhiteboarden:
**Först på något alla kan. Sedan: Det är regeringen som stiftar Sveriges lagar**

**Beslutet**
25–45 min · kärnan 3 och 4

Sedan arbetar eleverna med:
**Uppgiften om lagens väg**

**Vägarna**
elever i dag: 28

**Nästan alla kan**
Högst 5 av 28 med fel. Visa det rätta och varför. Eleverna arbetar direkt, gärna på en högre nivå: ”Hur vet du?” Du går först till dem du skrev upp.

**De flesta kan**
6–13 av 28 med fel. Delad klass: paren säger varför, alla visar igen, du säger svaret. Samma fel i stegen: felet bredvid det rätta, och en ny fråga.

Det jag lyfter: **två kolumner, stifta och styra**

**Hälften eller färre kan**
14 eller fler av 28 med fel. Delad klass: paren först. Annars ett nytt sätt: en bild eller ett nytt exempel. Spridda fel: bryt ner steget. Alla visar igen.

Det nya sättet: **en lag från förslag till beslut, på tavlan**

**Exit-lappen** · kärnan 1

Frågan på lappen:
**Ingen än. Lappen kommer i vecka 2**

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/metoder/formativ-bedomning/lathund

# De första veckorna



Metoden är troligen lika ny för dig som för eleverna. Gör varje grepp flera gånger tills det blir en rutin, och lägg till ett i taget.

| VECKA | KLASSEN LÄR SIG | DU ÖVAR | GÅ VIDARE NÄR |
|---|---|---|---|
| **1. Små saker: Tummen och ett påstående** | Att tänka tyst, visa på signalen och säga varför till axelkompisen. | Att skriva ett vanligt fel som en mening, ibland något sant, välja väg före frågan, räkna felen och säga vad du såg. | nästan alla visar på signalen, och nästa steg följer det du såg |
| **2. Små saker: Instruktionen och exit-lappen** | Att säga till kompisen vad de ska göra, och att svara med ett skäl. | Att lyssna på paren, lägga lapparna i högarna Rätt, Felet och Något annat, och börja nästa lektion med det du såg. | nästa lektion börjar med det du såg på lapparna |
| **3. Små saker: Miniwhiteboarden och en ny fråga** | Att skriva stort, hålla svaret nere och skriva ett frågetecken när de inte vet. | Att läsa stegen, sätta felet bredvid det rätta och ställa en ny fråga, som du skriver på din planering. | du ser felet, ställer en ny fråga och säger antalet före och efter |
| **4. Lite mer: Frågan ur felet och Jag hörde** | Att visa svaret med fingrarna och på en minut säga varför till axelkompisen med ämnets ord. | Att ställa minst en fråga i veckan ur ett väntat fel, ta samma slags fråga i Starten veckan efter och väva in det du hör. | du ställer en fråga ur ett väntat fel och väver in det du hör |
| **5. Lite mer: Eleven bedömer sitt eget** | Att vända färgkortet efter vad de kan visa, ringa in var det syns och rätta sitt eget i annan färg. | Att gå till dem du skrev upp, sedan till rött, fråga ”Hur vet du?” vid grönt och räkna hur många med grönt som har fel. | eleverna vänder kortet själva, och grönt stämmer oftare på den nya frågan |

MED DIG PÅ VÄGEN På arbetslagets första möte skriver ni varsitt fel som en mening, bestämmer signalen och bokar besöken och de fyra mötena efter vecka 5. Speciallärare n ser dig ställa en fråga och läser lapparna i vecka 2, och en kollega eller rektor ser hela varvet i vecka 4. Tio minuter räcker. I slutet av vecka 5 ses ni igen och bestämmer hur ni fortsätter.

EFTER DE FÖRSTA VECKORNA Ni ses fyra gånger efter de första veckorna, med frågorna från mötet i vecka 5, och var och en skriver vad hen prövar. Elever som har samma fel kvar får stödundervisning, med lapparna som underlag.

## OM DET GLIDER

| FALLGROPEN | PRÖVA I STÄLLET |
|---|---|
| **1 Frågan säger inget** | Fråga om det man måste förstå, som ”Vilket steg gör jag först, och varför?” Utgå från felet, och ibland från det svåra. |
| **2 Handen går upp igen** | Börja om med tummen en vecka, och säg varför. |
| **3 Alla visar, och planen rullar vidare** | Säg efter varje visning, också när ni går vidare: ”Jag såg … Därför …” |
| **4 Du ändrade, men frågade inte igen** | Låt alla visa igen: samma fråga när bara paren har pratat, en ny när du har visat. Förklara inte samma sak högre. |

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/metoder/formativ-bedomning/lathund